

**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት**

የሰ/መ/ቁጥር---249641
ቀን- ጥቅምት 05 ቀን 2017 ዓ.ም

ዳኞች:- ብርሃኑ አመነወ.

በዕውቀት በላይ

ቀነዓ ቂጣታ

ብርሃኑ መንግስቱ

ማርታ ተካ

አመልካች:- የኦሮሚያ ክልል ጠቅላይ ዐ/ሕግ - ቀረቡ

ተጠሪ:- ኮ/ል እናዉ መገርሳ ማሞ - አልቀረበም

መዝገቡ ተመርምሮ የሚከተለው ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍርድ

ጉዳዩ ወንጀል ሲሆን የተጀመረው አመልካች በኦሮሚያ ክልል ቡኖ በደሌ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት በተጠሪ ላይ በመሠረተው ክስ መነሻነት ነው። የሰበር አቤቱታው የቀረበው የኦሮሚያ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በሰ/መ/ቁ 422074 ሚያዚያ 03 ቀን 2015 ዓ.ም የስር ፍ/ቤቶችን ወሳኔ በማሻሻል የሰጠው ወሳኔ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ ሊታረም ይገባል በሚል ነው።

የክስ ይዘት:- ተጠሪ የወንጀል ሕግ አንቀጽ 671(1/ለ) ስር የተመለከተውን በመተላለፍ በቡኖ በደሌ ዞን መኮ ወረዳ መኮ ከተማ ቀበሌ 01 ልዩ ስሙ ዋቲ በሚባል ስፍራ ደሱ ተስፋዬ የተባለ የግል ተበዳይን ከጓደኞቹ ጋር ፑል በመጫወት ላይ እያለ ወደ እሱ ሄዶ ትፈለጋለህ ብሎ ወደ ውጪ ካስወጣው በኋላ ይዞት ባለው

ማስታወሻ:- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

የጦር መሳሪያ በሰደፍ ሰውነቱ ላይ ከመታው በኋላ ቆሻሻ የሚጣልበት ቦታ በመውሰድ ይዞት የነበረውን ክላሽ አቀባብሎ ገድዬህ ደምህን እጠጣለሁ፤ ዛሬውኑ ያበቃልህል ተሰናበት፤ ቆለጥህ ላይ መትቼህ ያለልጅ አስቀርሃለሁ ብሎ ተጠሪ ጥይቱን በማውጣት አፉ ውስጥ በማስገባት አስፈራርቶት የጭንቅላቱን ፀጉር እና ባይን ነጭቶ ቁጭ ብድግ በል ብሎት ከፍተኛ ፍርሀት ካደረሰበት በኋላ ራሱን እንዳይከላከል አድርጎ ብር 5,000 (አምስት ሺ ብር) የወሰደበት በመሆኑ በፈጸመው በከባድ የውንብድና ወንጀል ተከሷል የሚል ነው።

በቡኖ በደሌ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት ተጠሪ የእምነት ክህደት ቃሉን እንዲሰጥ ተጠይቆ በሰጠው ቃል ተበዳዩ ከዚህ በፊት ታጥቆ ጫካ ካለው አካል ጋር ትስስር አለው ተብሎ ታስሮ በመውጣቱ አሁንም ወደ ሳቺ አካባቢ የጠላት እንቅስቃሴ አለ የሚባል መረጃ ስላለ እሱን ለማጣራት ተበዳዩን ከመጠየቅ ውጪ የተከሰሰበትን የወንጀል ድርጊት አልፈፀምኩም በማለት ክዶ በመከራከሩ ፍ/ቤቱ የዐ/ህግ ምስክር ሰምቶ እንዲከላከል ብይን የሰጠ ቢሆንም ተጠሪ የመከላከያ ማስረጃ ማቅረብ ስላልቻለ የተከሰሰበት ድርጊት መፈፀሙ በማረጋገጥና ክስ በቀረበበት የወ/ሕግ አንቀጽ 671(1/ለ) ድንጋጌ የተመለከተውን በመተላለፍ ጥፋተኛ በማድረግ በ7 ዓመት ከ8 ወር ፅኑ እስራት እንዲቀጣ ውሳኔ ሰጥቷል። ተጠሪ በዚህ ውሳኔ ቅር ተሰኝቶ ለክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት ይግባኝ ያቀረበ ቢሆንም ተቀባይነት አላገኘም። በመቀጠል ተጠሪ የሰበር አቤቱታ ያቀረበለት የክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት ግራ ቀኙን አከራክሮና መርምሮ ተጠሪ ጥፋተኛ የተባለበትን የሕግ ድንጋጌ ወደ ወንጀል ሕግ አንቀጽ 590(1/ሐ) በመለወጥና ቅጣቱንም በ2 ዓመት ከ6 ወር ቀላል እስራት እንዲቀጣ በማድረግ የሰበር ፍርድ ቤቶች የሰጡትን የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ አሻሽሎ ውስኗል። አቤቱታ የቀረበውም ይህንን የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት የሰጠው ውሳኔ በመቃወም ለማስቀየር ነው።

አመልካች ያቀረበው የሰበር አቤቱታ ይዘት በአጭሩ፡- የዐ/ሕግ ምስክሮች በአንድ ቃል ተጠሪ የጸረ አማጺ ፖሊስ አባል ሆኖ የግል ተበዳዩ እየተጫወተ በሚገኝበት ቦታ ይዞት በነበረው የጦር መሳሪያ ክላሽ በሰደፉ ደረቱ ላይ መትቶት ቆሻሻ በሚደፋበት ጉድጓድ አፋፍ ላይ በመውሰድ ገድዬህ ደምህን እጠጣለሁ፤ ቆለጥህን መትቼ ያለልጅ አስቀርሃለሁ በማለት ሲዝትበት ከቆየ በኋላ የክላሽ ጥይቱን አውጥቶ አፉ ውስጥ በማድረግ የጭንቅላቱን እና የጸሙን ጸጉር በመንጨት ስቃይ ካደረሰበት በኋላ ብር 5,000 (አምስት ሺህ ብር) ከኪሱ ቦርሳ ውስጥ ዘርፎት መሄዱን ከበቂ በላይ በሆነ ሁኔታ ተረጋግጧል። የወንጀል ሕግ አንቀጽ 671(1)(ለ) ከሚያቋቁመው ፍሬ ነገሮች ውስጥ ተበዳዩን አደገኛ በሆነ ሌላ ዓይነት መሣሪያ በማስፈራራት ወይም ስቃይ በሚያደርስ ሁኔታ በማንገላታት ወይም ከባድ የአካል ጉዳት ማድረሱን የቡኖ በደሌ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ተጠሪን ጥፋተኛ መሆኑን በማረጋገጥ ያስተላለፈው የጥፋተኝነት ውሳኔ እና በ7 ዓመት ከ8 ወር በጽኑ እስራት እንዲቀጣ ወስኗል። ይህ ውሳኔ የሚነቀፍበት ምክንያት የለም። ሆኖም የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት የሰበር ፍርድ ቤቶችን ውሳኔ በማሻሻል ተጠሪ ጥፋተኛ ሊባል የሚገባው በወንጀል ሕግ አንቀጽ 671/1/ለ ሳይሆን በወንጀል ህግ አንቀጽ 590(1)(ሐ) እና (2ሀ) ድንጋጌ ስር ጥፋተኛ መባል

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ይኖርበታል በማለት” በመለወጥ ጥፋተኛ አድርጎ ቅጣቱን ወደ 2 ዓመት ከ 6 ወር ቀላል እስራት መቀየሩ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ ተሽሮ የስር ፍርድ ቤቶች ውሳኔ እንዲፀና የሚጠይቅ ነው።

የአመልካች አቤቱታ ተመርምሮ በስር ፍርድ ቤቶች ስለመፈፀማቸው ከተረጋገጠው የወንጀል ድርጊት አንፃር የተጠሪ የወንጀል ተግባር የሚያቋቁመው የመንጀል ሕግ አንቀፅ 671(1/ለ)ን ነው? ወይስ የወንጀል ሕግ አንቀፅ 590(1/(ሐ) እና 2/ሀ)ን? የሚለውን ለመመርመር ሲባል ጉዳዩ ለሰበር ያስቀርባል የተባለ ነው።

ተጠሪ ጥር 14 ቀን 2016 ዓ.ም የተዘጋጀ 3 ገጽ መልስ ያቀረበ ሲሆን ይዘቱም፡- በአዋጅ ቁጥር 1234/2013 አንቀጽ 10/1/ሐ፣መ/ ስር የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት የክልል ጉዳዮችን በሰበር የሚያየው ቅሬታ የቀረበበት ወሳኔ ህገ መንግስቱን የሚቃረን ከሆነ ወይም አስገዳጅ የህግ ትርጉምን የሚቃረን ከሆነ ወይም ሀገራዊ ጥቅም ባላቸው ጉዳዮች ጋር በተያያዘ ሕግን አለግባብ የሚተረጎም ወይም ለጉዳዩ አግባብነት የላሉውን ሕግ የሚጠቅስ ከሆነ ነው። የትኛው መሰረታዊ የህግ ስህተት እንደተፈፀመ በአቤቱታው አልተገለፀም። የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመዝገብ 422074 ላይ የሰጠ ወሳኔ ከህገ መንግስቱ ጋር የሚቃረን አይደለም፤ በፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት አስገዳጅ ወሳኔ ጋርም የሚጣረስ አይደለም። እንዲሁም ጉዳዩ ሀገራዊ ጥቅም ያለው አይደለም። ስለዚህ ሰበር ችሎቱ ይህንን ጉዳይ በሰበር-ሰበር ለማየት ስልጣን ስለሌለው በዚህ ችሎት ደረጃ ሊታረም የሚችል መሰረታዊ የህግ ስህተት የለውም ተብሎ ውድቅ ሊደረግ ይገባል።

የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎትም በመዝገብ ቁጥር 37256 ላይ የወንጀል ክስ የማስረጃ ምዘና መርህ ከምክንያታዊ ጥርጣሬ የፀዳ/Beyond reasonable doubt/ መሆን እንዳለበት አስገዳጅ ትርጓሜ ሰጥቷል። የዐቃቤ ህግ ምስክሮች ተጠሪ ከግል ተበዳይ ብር መወሰዱን ከምክንያታዊ ጥርጣሬ በፀዳ መልክ አላረጋገጡም። ተጠሪ ገንዘብ መወሰዱ በምስክር ሳይረጋገጥበት ደግሞ የወንጀልና ወንጀል መፈጸሙ የተረጋገጠ ፍሬ ነገር ነው ተብሎ በሰበር ሰሚ ችሎቱ የተያዘው ጭብጥ ላይ መገለጹ ስህተት ስለሆነ የአመልካች አቤቱታ ውድቅ እንድደረግልኝ። ቡኖ በደሌ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት እና የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ምዕራብ ምድብ ቋሚ ችሎት ተጠሪን በዓቃቤ ህግ ምስክር ሳይረጋገጥበት በከባድ የወንጀልና ወንጀል መቅጣታቸው ውጤቱ ሲታይ ያለግባብ ፍትህን ያዛባ ወሳኔ መሆኑን ተረድቶ ያስተካከለ ስለሆነ በኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት የተሰጠ ትርጓሜ አዋጅ ቁጥር 216/2011 መሰረት ያደረገ ከሚበል በስተቀር ስህተት የሌለው የለውም። የዐቃቤ ህግ ምስክሮች ተጠሪ አስገድዶ ገንዘብ መቀበሉ ጋር ተያይዞ እርስ በርስ የሚጣረስ ምስክሪነት ሰጥቶ እያለ የስር ፍርድ ቤቶች የዐቃቤ ህግ ምስክር በሙሉ አለመመዘናቸው መሰረታዊ የህግ ስህተት ስለሆነ የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት ይህንን ማስተካከሉ ተገቢ ነው። የወንጀል ህግ አንቀጽ 671 ስር የሚያስቀጣ በጉልበት የተፈጸመው ድርጊት የተበዳይ ንብረት ከመወሰድ ጋር የሚያያዝ ከሆነ ነው። በዚህ ጉዳይ ውስጥ ተጠሪ ብር ወስዷል ተብሎ

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

በክስ ላይ ከመገለጽ ውጭ ገንዘቡን መወሰዱ አልተረጋገጠም። ስለዚህ ተጠሪ ከስራው ሁኔታ ጋር በተያያዘ ከባድ ማስፈራርያ በግል ተበዳይ ላይ በማድረሱ የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በ1996 ዓ.ም የወጣው የኢ.ፌ.ዲ.ሪ የወንጀል ህግ አንቀጽ 590(1/ሐ) እና 2/ሀ/ ስር የተሰጠ የጥፋተኝነት ውሳኔ ትክክል ነው ተብሎ እንዲፀና እና የቀረበ አቤቱታ ውድቅ እንዲደረግለት በመጠየቅ ተከራክሯል።

የጉዳዩ አመጣጥ በአጭሩ ከላይ የተገለጸውን የሚመስል ሲሆን የአመልካችን አቤቱታ ከሰር ፍ/ቤቶች ብይን እና አግባብነት ካላቸው የሕግ ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ መርምረናል። አቤቱታው ለሰበር ያስቀርባል ሲባል ከተያዘው ጭብጥ አንጻር የዚህን ችሎት ምላሽ የሚሻው ጭብጥ፡- በሰር ፍርድ ቤቶች በተጠሪ ስለመፈፀማቸው ከተረጋገጡ የወንጀል ድርጊት ፍሬ ነገሮች አንፃር የክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት ተጠሪ ገንዘብ መወሰዱን 2 የዐ/ሕግ ምስክሮች ቢመሠክሩም ሌሎች 2 ምስክሮች ገንዘብ መወሰዱን አለማየታቸውን ከመመስከራቸው አንጻር የተጠሪ የወንጀል ተግባር የሚሸፈነው በወንጀል ሕግ አንቀጽ 671(1/ለ) ሳይሆን በወንጀል ሕግ አንቀጽ 590(1/ሐ) እና 2/ሀ) ነው በማለት የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔውን አሻሽሎ መወሰኑ ተገቢ ነው ወይስ አይደለም? የሚለው ነው።

ማስረጃን መዝኖ ፍሬ ነገርን ለማረጋገጥ ስልጣን የተሰጠው የዙኑ ከፍተኛ ፍ/ቤት ዐ/ሕግ ክስን ለማስረዳት ያቀረባቸውን የአራት ምስክሮች ቃል ሰምቶና መዝኖ ተጠሪ የግል ተበዳይ ከጓደኞቹ ጋር ፑል ይጫወትበት ከነበረበት ቦታ በመሄድ ታጥቆ ጫካ ያለውን አካል ትደግፋለህ ብሎት የግል ተበዳይንና 2ኛ የዐ/ሕግ ምስክርን ከፑል ቤቱ አስወጥቷቸው እና የጦር መሳሪያ ደግኖባቸው በአካባቢው ወዳለው የቆሻሻ ጉድጓድ ወስዷቸው ቁጭ ብድግ ካስደረጋቸው በኋላ የግል ተበዳይን የጺም ፀጉር በመንጨትና ያለልጅ አስቀረሃለው በሚል ዝቶበት በሰደፍ ደረቱን በመምታትና በጥሬም በመምታት አስፈራርቶት ከኪሱ ብር 5,000 በመወሰድ የግል ተበዳይን የተወሰነ ጊዜ አቆይቶት የመለሰው መሆኑን 1ኛ እና 3ኛ የዐ/ሕግ ምስክሮች ማረጋገጣቸውን፤ 2ኛ የዐ/ሕግ ተንበርክኮ ከግል ተበዳይ በተቃራኒ ዞሮ ስለነበረ ተጠሪ በቀጥታ ከግል ተበዳይ ገንዘብ መወሰዱን አለማየቱ ከ3ኛ ምስክር አመሰካከር ጋር የሚጣጣም መሆኑን በመግለጽ ተጠሪ በግል ተበዳይ ላይ የኃይል ተግባር እና በመሳሪያ በማስፈራራት ብር 5,000 የወሰደበት መሆኑን በማረጋገጥ የወ/ሕ/አንቀጽ 671(1/ለ) የተመለከተውን በመተላለፍ የከባድ ውንብድና ወንጀል በመፈጸሙ ጥፋተኛ ብሎታል። ማስረጃ በመመዘንና ፍሬ ነገርን በማረጋገጥ ረገድ የመጨረሻ ውሳኔ የመስጠት ስልጣን ያለው የክልሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎትም ይህንኑ የዙኑ ከፍተኛ ፍ/ቤት ድምዳሜና የጥፋተኝነት ውሳኔ ተቀብሎታል።

በሌላ በኩል የክልሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ችሎት ተጠሪ ጥፋተኛ የተባለበትን የወ/ሕግ አንቀጽ 671(1/ለ) የተመለከተውን ወደ የወ/ሕግ አንቀጽ 590(1/ሐ) እና 2/ሀ) በመለወጥ የጥፋተኝነት ውሳኔውን ሲያሻሽል የሰጠው ምክንያት ተጠሪ በግል ተበዳይ ከባድ የማንገላታት እና የኃይል ድርጊት ቢፈጽምም ብር 5,000

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

ከግል ተበዳይ መወሰዱ አልተረጋገጠም። ምክንያቱም ገንዘቡን ተጠሪ መወሰዱን የግል ተበዳይ የሆነው 1ኛ ምስክርና 3ኛ ምስክር ቢመሰክሩም 2ኛ እና 4ኛ የዐ/ሕግ ምስክሮች ተጠሪ ገንዘብ ሲወሰድ አለማየታቸውን የመሠከሩ በመሆናቸው ገንዘብ ወስዷል የሚለው ምስክርነት እምነት የሚጣልበት አይደለም። ይህም በክልሉ አዋጅ ቁጥር 216/2011 አንቀጽ 26(2/ሐ) መሰረት ፍትህን ያዛባ በመሆኑ መሠረታዊ የሕግ ስህተት አለው በሚል ነው።

በመሠረቱ በኢ.ፌ.ዴ.ሪ ሕገ-መንግስት አንቀጽ 80(3/ለ) ለክልል ሰበር ችሎቶች የተሰጠው ስልጣን በክልል ጉዳዮች በተሰጠ የመጨረሻ ውሳኔ ላይ የተፈጸመ መሠረታዊ የሕግ ስህተት ማረም ነው። የኦሮሚያ ክልላዊ መንግስት ፍ/ቤቶች አደረጃጀት፣ ስልጣን እና ተግባር እንደገና ለመወሰን የወጣው አዋጅ ቁጥር 216/2011 አንቀጽ 25(2/ረ) መሰረት የክልሉ ሰበር ችሎት አንድን የክልል ጉዳይ ተመልክቶ ማረም የሚችለው መሠረታዊ የሕግ ስህተት ተፈጽሞበት ሲገኝ ሲሆን የአዋጁ አንቀጽ 26(2) ደግሞ አንድ የመጨረሻ ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት አለው የሚባለው የሕግ ትርጉም ወይም መሠረታዊ የሕግ መርሆ ስህተት ካለበት ወይም ግልጽ የሆነ የሕግ ድንጋጌ ጥሰት ካለበት እና በሰዎች መብት ላይ ወይም በፍትህ ስርዓቱ ላይ አላስፈላጊ ተጽዕኖ አስከትሎ ከሆነ፤ ወይም መሠረታዊ የሰብዓዊ መብት እና ነጻነት ያለአግባብ ያሳጣ ወይም ያጣበበ እንደሆነ፤ ወይም ያለአግባብ ፍትህን ያዛባ ወይም የጣሰ ከሆነ እንደሆነ ተደንግጓል። ከዚህ መንገዝብ የሚቻለው በአዋጁ አንቀጽ 26(2) የተደነገጉትን መሠረታዊ የሕግ ስህተት መስፈርት ያላሟላ ስህተት ቢኖር እንኳ በክልሉ ሰበር ችሎት ለመታየት ብቁ የማይደረገው መሆኑን ሲሆን በተለይ ማስረጃ ምዘናና ፍሬ ነገርን በማረጋገጥ ረገድ የክልሉ ሰበር ችሎት ስልጣን ያልተሰጠው መሆኑን ነው። ስለሆነም የክልሉ ሰበር ችሎት የማስረጃ አቀራረብን፣ አግባብነትና ተቀባይነት፣ የማስረጃ ሽክምና የማስረጃ ምዘናን የሚመለከቱ መሠረታዊ መርሆች ጥሰትን ከማረም በስተቀር ማስረጃ ለመመዘንና ፍሬ ነገርን በማረጋገጥ የመጨረሻ ውሳኔ ለመስጠት ጭምር ስልጣን በተሰጣቸው የስር ፍ/ቤቶች ማስረጃ ሰምተውና መዘነው የደረሱበትን የፍሬ ነገር ድምዳሜ ወደ ጎን በመተወ ማስረጃውን በድጋሚ የመመዘን ተግባር የሚፈጽሙበት አግባብ የለም። ይህን በሚያጠናክር መልኩ የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ችሎት በሰ/መ/ቁ 187484 እና በሌሎች መዛግብት አስገዳጅ ትርጉም ሰጥቶበታል።

ማስረጃ ለመመዘንና ፍሬ ነገርን ለማረጋገጥ ስልጣን የተሰጣቸው የስር ፍ/ቤቶች ማስረጃ ሰምተውና መዘነው ተጠሪ በግል ተበዳይ ከባድ እንግልትና ማስፈራራት ተግባር ከመፈጸሙም በላይ ከግል ተበዳይ ኪስ ብር 5,000 በመወሰድ የመለሰው መሆኑን አረጋግጠዋል። የክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት 1ኛ እና 3ኛ የዐ/ሕግ ምስክሮች ብር 5,000 ተጠሪ ወስዷል ሲሉ የመሠከሩትን እንዴት 2ኛ እና 4ኛ ምስክሮች ገንዘብ ሲወሰድ ላያዩ ቻሉ በሚል በቀጥታ ማስረጃውን በመመዘን ብር 5,000 ተጠሪ ወስዷል የሚለው ምስክርነት እምነት የሚጣልበት አይደለም የሚል ምክንያት በመስጠት ተጠሪ በግል ተበዳይ ላይ የከባድ እንግልትና የጋይል ተግባር ፈጸመ እንጂ ገንዘቡን አልወሰደም የሚል ድምዳሜ ላይ በመድረስ ጥፋተኛ የተባለበትን የሕግ

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

አንቀጽና ቅጣት በማሻሻል ወስኗል። ይህ የክልሉ ሰበር ችሎት ወሳኔ የማስረጃ ምዘናና ፍሬ ነገርን የማረጋገጥ ጉዳይ በመሆኑ ከተሰጠው ስልጣን ውጭ በመወጣት እንደገና የማስረጃ የመዘነ ከመሆኑም ባሻገር የማስረጃ ምዘናውም ቢሆን 2ኛ እና 4ኛ የዐ/ሕግ ምስክሮች ተጠሪ ገንዘብ ሲወስድ አለማየታቸውን እንጂ ገንዘቡን አልወሰደም በማለት ያላረጋገጡ በመሆናቸው እንዲሁም ተጠሪ ገንዘቡን ከተበዳይ ኪስ ወስዷል በተባለበት ቅጽበት 2ኛ የዐ/ሕግ ምስክሩ ተጠሪ አስበርክኮት እይታው ከግል ተበዳይ በተቃራኒው ስለነበረ አለማየቱ ከሌሎች ምስክሮች ምስክርነት ጋር እንደማይጋጭ የዞኑ ከፍተኛ ፍ/ቤት የሰጠውን ምክንያት ግምት ውስጥ ያላስገባ ነው። ስለሆነም የክልሉ ሰበር ሰሚ የምስክሮችን ቃል እንደገና በመመዘን የስር ፍ/ቤቶችን ወሳኔ መሻሩ በኢ.ፌ.ዴ.ሪ ሕገ-መንግስት አንቀጽ 80(3/ለ) የተሰጠውን መሠረታዊ የሕግ ስህተት የማረም ስልጣንና የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ችሎት በሰ/መ/ቁ 187484 እና በሌሎች መዛግብት የሰጠውን ገዥ ትርጉም ያላገናዘበ ነው።

ከላይ ከተገለጸው በተጨማሪ ተጠሪ በግል ተበዳይ ላይ የኃይል ተግባር በመፈጸም ብር 5,000 መወሰዱ በፍሬ ነገር ደረጃ ተረጋግጦ ባለበት ሁኔታ የዐ/ሕግ ምስክሮች ቃል እምነት የሚጣልበት አይደለም በሚል ተጠሪ ገንዘብ አልወሰደም የሚል የተሳሳተ ድምዳሜ ላይ ከደረሰ በኋላ የተሳሳተውን ድምዳሜ መሠረት በማድረግ የስር ፍ/ቤቶች ወሳኔ ያለአግባብ ፍትህ ተዛብቷል፤ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ተፈጽሞበታል በማለት የሰጠው ወሳኔ የክልሉን አዋጅ ቁጥር 216/2011 አንቀጽ 25(2/ረ) እና 26(2/ሐ) ድንጋጌዎችን ያላገናዘበ ነው።

ሲጠቃለል የኦሮሚያ ክልል ሰበር ሰሚ ችሎት የማስረጃ ለመመዘንና ፍሬ ነገርን ለማረጋገጥ ስልጣን የተሰጣቸው የስር ፍ/ቤቶች ያረጋገጡትን ፍሬ ነገር ወደ ጎን በመተወል እንደገና የማስረጃ ምዘና በማድረግ ተጠሪ የክባድ እንግልትና የኃይል ተግባር መፈጸሙ እንጂ ብር 5,000 ከግል ተበዳይ መወሰዱ አልተረጋገጠም በሚል ተጠሪ ጥፋተኛ የተባለበትን የወ/ሕግ አንቀጽ 671(1/ለ)ድንጋጌ ወደ የወ/ሕግ አንቀጽ 590(1/ሐ እና 2/ሀ) በመለወጥ በስር ፍ/ቤት የተሰጠውን የጥፋተኝነትና የቅጣት ወሳኔ በማሻሻል የሰጠው ወሳኔ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ሕገ-መንግስት አንቀጽ 80(3/ለ)፤ የክልሉን አዋጅ ቁጥር 216/2011 አንቀጽ 25(2/ረ) እና 26(2) ድንጋጌዎችን እንዲሁም የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ችሎት በሰ/መ/ቁ 187484 እና በሌሎች መዛግብት የሰበር ችሎት ስልጣንን አስመልክቶ የሰጠውን ገዥ ትርጉም ያላገናዘበ እና በፌዴራል ፍርድ ቤቶች አዋጅ ቁጥር 1234/2013 አንቀጽ 2(4/ሀ እና ሸ) እና አንቀጽ 10(1) መሠረት መሰረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት ሆኖ ተገኝቷል። በመሆኑም የሚከተለው ወሳኔ ተሰጥቷል።

ው ሳ ኔ

1. የኦሮሚያ ክልል ሰበር ችሎት በመ/ቁ 422074 ሚያዚያ 03 ቀን 2015 ዓ.ም በዋለው ችሎት በተሰጠ ወሳኔ በፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት የሰበር ሥነ-ሥርዓት መመሪያ ቁጥር 17/2015 አንቀጽ 9(1/ለ) መሠረት ተሸሯል።

ማስታወሻ:- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

2. በቡኖ በደሌ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ 05025 ጥር 15 ቀን 2015 ዓ.ም ተሰጥቶ በአሮሚያ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት በመ/ቁ 425089 የካቲት 07 ቀን 2015 ዓ.ም በተሰጠ ትዕዛዝ የጸናው የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ ጸንቷል።
3. የቡነ በደሌ ዞን ማረሚያ ቤት አስተዳደር የክልሉ ሰበር ችሎት የሰጠው ውሳኔ ተሽሮ የቡናኖ በደሌ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት የሰጠው የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ መጽናቱን አዉቆ በዚሁ አግባብ ቀሪዉን የጽኑ እስራት ቅጣት እንዲያስፈጽም ታዟል። ይጻፍ።
4. መዝገቡ ውሳኔ ያገኘ ስለሆነ ተዘግቷል። ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

መ/0

